

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Willa Decjusza za rok 2023

VILLA DECIUS

SPIS TREŚCI

Struktura Stowarzyszenia Willa Decjusza A.D. 2023	6
Polska nagroda im. Sérgio Vieira de Mello, Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (2002–2003)	8
21. Letnia Szkoła Wyszehradzka (VSS)	10
„Jeźdźcy Apokalipsy" wystawa wyszehradzka	12
Krakowski Ambasador Wielokulturowości A.D. 2022	12
Laboratorium Dialogu Kultur (2023–2027)	13
Wyszehradzkie Rezydencje Literackie (VRLP)	14
Kultura na uchodźstwie	16
Women in resistance. Reshaping the narratives on female antitotalitarian resistance in europe (WIRE)	26
Magazyn literacki „Radar" pl/de/ua	28
Wolontariaty i staże	29
Centrum Aktywności Seniorów w Willi Decjusza, edycja 2023–2025	30
Międzynarodowa Konferencja „Prawo do kultury i wolność jej twórców"	32
Laur dla mecenasa A.D. 2023	34
Działalność gospodarcza Stowarzyszenia Willa Decjusza	34
Willa Decjusza w liczbach	36

STOWARZYSZENIE WILLA DECJUSZA

Od momentu powstania w 1996 roku, Stowarzyszenie Willa Decjusza działa na rzecz promocji i rozwoju kultury, nauki i sztuki na forum lokalnym, regionalnym i międzynarodowym, współpracując z polskimi i zagranicznymi środowiskami naukowymi, artystycznymi oraz gospodarczymi. Działalność programowa Stowarzyszenia ma charakter interdyscyplinarny, a tematyka realizowanych projektów obejmuje zagadnienia służące rozwojowi międzynarodowej współpracy kulturalnej i intelektualnej, pogłębianiu procesów integracji europejskiej, ochronę dziedzictwa kulturowego, kształtowanie postaw tolerancji oraz promocję praw człowieka.

Wyjątkowe miejsce w działalności Willi zajmuje również literatura i jej tłumaczenia służące wzajemnemu poznaniu oraz dialogowi narodów i kultur.

Flagowe projekty Stowarzyszenia mają humanistyczny rdzeń i służą rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego, propagują twórczość artystyczną i literacką w oparciu o dziedzictwo kulturowe oraz tradycję Willi Decjusza.

Wspierani przez naukowców, dyplomatów, dziennikarzy oraz organizacje pozarządowe od lat kreujemy w Willi Decjusza platformę dialogu, miejsce spotkań i mediacji na temat palących zagadnień współczesności. Organizowane przez nas międzynarodowe konferencje i debaty z udziałem najwybitniejszych przedstawicieli świata nauki, kultury, polityki sprawiają, że Willa Decjusza staje się – jak chciał prof. Jacek Woźniakowski – „miejscem spotkania i współpracy, świadkiem i uczestnikiem promieniowania europejskiej kultury". W ostatnich latach przedmiotem debat były m.in. kwestie: procesów globalnych migracji i związanych z nimi pogwałceń praw człowieka, wolności akademickiej, relacji prawa i kultury, oraz roli globalnych mocarstw.

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

STRUKTURA STOWARZYSZENIA WILLA DECJUSZA A.D. 2023

ZARZĄD:

Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Willa Decjusza:
Henryk Woźniakowski
Skarbnik Zarządu: Stefan Salamon
Członek Zarządu: Romana Maciuk-Agnel

REPREZENTANT ZARZĄDU:

dr hab. Dominika Kasprowicz, prof. UJ

KOMISJA REWIZYJNA:

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej: Krzysztof Görlich
Kazimierz Strzałka
Katarzyna Trojanowska

CZŁONKOWIE RZECZYWIŚCI:

1. prof. Jacek Banaś
2. dr Zbigniew Beiersdorf
3. Marcin Gajda
4. dr hab. Bożena Gierat-Bieroń, prof. UJ
5. dr Danuta Glondys
6. doc. Krzysztof Görlich
7. Alicja Grymek
8. Zbigniew Jamka
9. dr hab. Dominika Kasprowicz, prof. UJ
10. Józef Lassota
11. Romana Maciuk-Agnel
12. prof. Zdzisław Mach
13. dr hab. Magdalena Mikołajczyk
14. prof. Emil Orzechowski
15. prof. Andrzej Pach
16. dr Patricia Pászt
17. Elżbieta Penderecka
18. Robert Piaskowski
19. prof. Jacek Popiel
20. prof. Jacek Purchla
21. Henryka Rupik
22. Stefan Konstanty Salamon
23. dr Tomasz Sendyka
24. Renata Serednicka
25. Bogusław Sonik
26. prof. Kazimierz Strzałka
27. dr Tomasz Szczypiński
28. prof. Ryszard Tadeusiewicz
29. Katarzyna Trojanowska
30. prof. Michał Vašečka
31. Henryk Woźniakowski
32. Jolanta Zachara
33. prof. Krystyna Zachwatowicz-Wajda
34. prof. Andrzej Zoll
35. Jan Piekło
36. dr hab. Adam Bodnar
37. Aleksandra Szymańska-Niekłań
38. prof. Jan Potempa
39. dr Jerzy Illg

CZŁONKOWIE WSPIERAJĄCY:

1. prof. Tomasz Gizbert-Studnicki
2. Piotr Łukasiewicz
3. Andrzej Nowakowski
4. Przemysław Pohrybieniuk

ZESPÓŁ KOORDYNUJĄCY PROJEKTY:

dr hab. Dominika Kasprowicz, prof. UJ, Katarzyna Trojanowska, Aleksandra Szymańska-Niekłań, Paweł Łyżwiński, Liliana Scelina, Kasia Ioffe, Anna Antoniewska, Artur Zych, Justyna Pawlik.

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

POLSKA NAGRODA IM. SÉRGIO VIEIRA DE MELLO, WYSOKIEGO KOMISARZA NARODÓW ZJEDNOCZONYCH DS. PRAW CZŁOWIEKA (2002–2003)

Polska Nagroda im. Sérgio Vieira de Mello – Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka (2002–2003) została ustanowiona z inicjatywy Stowarzyszenia Willa Decjusza w roku 2003. Przyznawana jest corocznie osobom i organizacjom pozarządowym za ich działania na rzecz pokojowego współistnienia i współdziałania społeczeństw, religii i kultur. W 2023 roku do Polskiej Nagrody im. Sergio Vieira de Mello zgłoszono łącznie 15 wniosków nominacyjnych, w tym 7 nominacji w kategorii „Osoba" oraz 8 w kategorii „Organizacja pozarządowa". Decyzją Kapituły, laureatami 20. edycji Polskiej Nagrody im. Sérgio Vieira de Mello zostali: w kategorii „Osoba": Marcin Żyła (Polska); w kategorii „Organizacja Pozarządowa": Familias Unidas por Nuestros Desaparecidos en Jalisco (FUNDEJ) (Meksyk). Nagroda Honorowa została przyznana Andrzejowi Poczobutowi (Polska/Białoruś).

Uroczysta gala wręczenia Polskiej Nagrody im. Sérgio Vieira de Mello, Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (2002–2003) odbyła się w dniu 26 października 2023 r. w Willi Decjusza.

Finansowanie: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, ZUE S.A., Miasto Kraków

Partnerzy: Kancelaria Prezydenta RP, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców, Ambasada Federacyjnej Republiki Brazylii w Polsce, Ambasada Królestwa Szwecji w Polsce, Departament Narodów Zjednoczonych i Praw Człowieka MSZ, Prezydent Miasta Krakowa, Konsulat USA w Krakowie, Fundacja ZNAK, inicjatorzy i fundatorzy Nagrody

Marcin Żyła, Guadalupe Aguilar, Anna Kietlińska. *Fot. Beata Zawrzel*

Dominika Kasprowicz, Dyrektor Stowarzyszenia Willa Decjusza. *Fot. Beata Zawrzel*

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

21. LETNIA SZKOŁA WYSZEHRADZKA

21. edycja Letniej Szkoły Wyszehradzkiej rozpoczęła cykl edycji poświęconych prognozowaniu i projektowaniu przyszłości. Głównymi elementami tegorocznej edycji były warsztaty z future literacy, podczas których uczestnicy poznali metody myślenia o przyszłości, przekonali się, w jakim stopniu ich wyobrażenia o przyszłości wpływają na podejmowane przez nich decyzje, a także zdekonstruowali świadome i nieświadome założenia, które wpływają na myślenie o przyszłości praw człowieka. Działaniom towarzyszyły wizyty studyjne połączone z poznawaniem walorów kulturowych i historycznych Małopolski, a także tradycyjny wieczór poświęcony poszukiwaniu wspólnego dziedzictwa kulturowego przygotowany wspólnie przez uczestników. Innymi ważnymi punktami programu były wizyty studyjne zarówno w Krakowie, tj. zwiedzanie miasta wraz z przewodnikiem autorską trasą zatytułowaną „Historyczne Centrum Krakowa" oraz wizyta w Miejscu Pamięci - Muzeum Auschwitz-Birkenau. Odkrywanie dziedzictwa i kultury każdego z uczestników jest najgłębszym wyrazem integracji i daje możliwość znalezienia punktów wspólnych na wielu płaszczyznach. Pośród naszego grona, z dumą powitaliśmy również ekspertów z całej Europy. Mieliśmy zaszczyt gościć m.in. JE Rastislava Káčera, byłego Ministra Spraw Zagranicznych i Europejskich Republiki Słowackiej, JE Petra Mareša, Dyrektora Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, Michaela Żantovskiego, Dyrektora Biblioteki Václava Havla, Helge Lunde, Dyrektora Międzynarodowej Sieci Miast Schronienia Pisarzy (ICORN), Anikó Bakonyi, Dyrektor Programu ds. Uchodźców w Węgierskim Komitecie Helsińskim, Nadię Ivanovą, Dyrektor Centrum Praw Człowieka i Demokracji People in Need w Czechach, czy też Konrada Maja, kierownika HumanTech Meetings na Uniwersytecie SWPS w Warszawie.

21. Letnia Szkoła Wyszehradzka. *Fot. Paweł Mazur*

Finansowanie: International Visegrad Fund, Województwo Małopolskie, Miasto Kraków, Grupa ZUE S.A

Partnerzy:. Václav Havel Library, Bratislava Policy Institute, Centrum Węgierskie, People in Focus Albania

2. Amb. Petr Mareš, Dyrektor Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego. *Fot. Paweł Mazur*

21. Letnia Szkoła Wyszehradzka. *Fot. Paweł Mazur*

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

„JEŹDŹCY APOKALIPSY" WYSTAWA WYSZEHRADZKA

Wystawa rzeźb i rysunków „Jeźdźcy Apokalipsy" autorstwa wyszehradzkich artystów. Na wystawie swoje prace zaprezentowali: Bronisław Krzysztof z Polski, Peter Nižňanský z Czech, Marek Brzózka z Węgier, Milan Lukáč i Vít Bojňanský ze Słowacji oraz Krzysztof Krzysztof z Polski. Wizja czterech bezlitosnych wojowników galopujących przez kraj oraz niesione przez nich zniszczenia, przez wieki znajdowała swoje artystyczne odbicie m.in. w dziełach anonimowych autorów średniowiecznych, iluminowanych rękopisach oraz w świątynnych freskach, a także w mistrzowskich miedziorytach Albrechta Dürera i obrazach Hieronima Boscha. Wystawa prezentowana w Willi Decjusza od 2 lipca do 31 sierpnia 2023.

Finansowanie: Konsulat Generalny Węgier w Krakowie, Konsulat Generalny Republiki Słowackiej w Krakowie, Stowarzyszenie Willa Decjusza

KRAKOWSKI AMBASADOR WIELOKULTUROWOŚCI A.D. 2022

W 2023 r. Stowarzyszenie Willa Decjusza zostało ogłoszone laureatem tytułu „Krakowski Ambasador Wielokulturowości A.D. 2022". Statuetkę w imieniu Stowarzyszenia odebrała dyrektor Willi Decjusza Dominika Kasprowicz. Tytuł „Krakowski Ambasador Wielokulturowości" przyznawany jest corocznie przez Prezydenta Miasta Krakowa na wniosek Kapituły Wielokulturowości, za działalność mającą na celu promowanie zróżnicowania kulturowego, etnicznego, wyznaniowego oraz integrację mieszkańców Krakowa i środowisk cudzoziemców w poprzednim roku kalendarzowym.

LABORATORIUM DIALOGU KULTUR (2023–2027)

Laboratorium Dialogu Kultur jest wieloletnim programem kulturalnym Stowarzyszenia Willa Decjusza realizowanym w formie kompleksowej i całorocznej działalności. Zadanie składa się z trzech głównych komponentów:

1. Centrum Literackie (Rezydencje literackie).
2. Platforma Dialogu Międzykulturowego (Letnia Szkoła Wyszehradzka, Polska Nagroda im. Sérgio Vieira de Mello, Wysokiego Komisarza ds. Praw Człowieka).
3. Dziedzictwo Krakowa, jako przestrzeń dialogu kultur.

Strategicznym celem zadania jest rozwój kultury i dialogu międzykulturowego oraz promocja dziedzictwa kulturowego Krakowa. Podejmowane działania adresowane są do społeczności lokalnej, w tym pracujących, uczących się i prowadzących działalność na terenie Krakowa obcokrajowców oraz środowisk kultury i nauki na platformie ogólnopolskiej i zagranicznej. Bazując na potencjale kulturowym Krakowa oraz dzięki wieloletniemu doświadczeniu Stowarzyszenia projekt służy rozwojowi kompetencji kulturowych i społecznych odbiorców, autorefleksji nad własnym dziedzictwem kulturowym i potrzebą poznania dziedzictwa innych oraz włączeniu się w dialog tradycji i współczesności. W swej wieloletniej perspektywie realizacja zadania przyczyni się do rozwoju polskich sektorów kultury oraz pobudzenia innowacyjności w tych obszarach.

Finansowanie: Miasto Kraków

Partnerzy: International Visegrad Fund, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Miasto Kraków, Grupa ZUE S.A., Biuro Wysokiego Komisarza ds. Uchodźców w Polsce (UNHCR), Ambasada Brazylii w RP, Ambasada Szwecji w RP, Václav Havel Library, Bratislava Policy Institute, Centrum Węgierskie, People in Focus Albania, Województwo Małopolskie, Institut umění – Divadelní ústav, Slovenské literárne centrum, Petőfi Irodalmi Múzeum

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

WYSZEHRADZKIE REZYDENCJE LITERACKIE (VRLP)

Program Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, w którym Stowarzyszenie pełni rolę operatora i koordynatora stypendiów literackich adresowanych do pisarzy, dziennikarzy i tłumaczy z Polski, Czech, Słowacji i Węgier. W 2023 roku zrealizowano dwie edycje równoległych pobytów rezydenckich w czterech centrach literackich: Institut umění (Praga), Petőfi Irodalmi Múzeum (Budapeszt), Literárne informačné centrum (Bratysława) oraz Stowarzyszenie Willa Decjusza (Kraków). Edycja wiosenna obejmowała pobyt 6 tygodniowy, zaś edycja jesienna pobyt 3 miesięczny. Każde centrum w ramach jednej edycji gościło po czterech stypendystów, po jednym z każdego kraju V4. Edycja wiosenna odbyła się w terminie 1 maja – 12 czerwca. Edycja jesienna natomiast w terminie 1 września – 30 listopada. W ramach promocji programu powstało 8 filmów prezentujących rezydentów w Krakowie oraz cały program. W ramach tegorocznej edycji programu odbyło się spotkanie ze stypendystami Wyszehradzkich Rezydencji Literackich w Willi Decjusza „Literacki Środek Europy". Naszymi gośćmi byli: Łukasz Jarosz, Ivana Komanická, Miloš Hroch oraz Ilka Papp-Zakor, którzy opowiedzieli o swojej twórczości i przeczytali swoje utwory. Gościem specjalnym wydarzenia był białoruski pisarz i poeta – Andrej Chadanowicz.

Łukasz Jarosz

Miloš Hroch

Stypendyści Stowarzyszenia Willa Decjusza: Eszter T. Molnár, Ladislav Šerý, Lenka Nagyová, Marcin Dymiter, Miloš Hroch, Ivana Komanická, Ilka Papp-Zakor, Łukasz Jarosz

Finansowanie: International Visegrad Fund, Miasto Kraków

Partnerzy: Institut umění – Divadelní ústav, Slovenské Literárne Centrum, Petőfi Irodalmi Múzeum

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

Ilka Papp-Zakor

Ivana Komanicka

„KULTURA NA UCHODŹSTWIE” DNI SOLIDARNOŚCI W WILLI DECJUSZA

Program prezentujący różnorodność kulturową Krakowa, w szczególności wspierając twórców i odbiorców kultury, którzy w wyniku trudnej sytuacji społecznej lub politycznej zostali zmuszeni do opuszczenia swojej ojczyzny i wybrali Kraków jako miejsce do życia i pracy. Tegoroczna edycja wydarzenia poświęcona została niezależnej kulturze Białorusi. Była to nasza odpowiedź na pogłębiający się w Białorusi kryzys wartości demokratycznych i swobód obywatelskich, a także na toczącą się za naszą wschodnią granicą, wojnę w Ukrainie. Inicjatywa była nie tylko wyrazem wsparcia i solidarności z prześladowanymi twórcami, ale także próbą poznania kultury naszych sąsiadów, aby lepiej zrozumieć i poznać osoby, które stały się częścią krakowskiej społeczności.

Kolejnym celem inicjatywy „Kultura na uchodźstwie” było stworzenie w Willi Decjusza bezpiecznej przystani twórczej dla artystów, którzy ze względu na trudną sytuację w swojej ojczyźnie zostali zmuszeni do opuszczenia swojego domu. W związku z tym w czasie trwania projektu, oprócz wydarzeń kulturalnych, takich jak koncerty, spotkania autorskie czy wystawy, realizowane były także programy rezydencji artystycznych. Inicjatywy te pozwoliły artystom, w bezpiecznych warunkach tworzyć, ale także spotykać z odbiorcami i innymi twórcami, budować sieć kontaktów i poczucie wspólnoty, a także chronić i umacniać swoją tożsamość kulturową i językową. W ramach tegorocznej edycji projektu „Kultura na uchodźstwie” zostały zrealizowane wydarzenia, takie jak:

- dwudniowy cykl wydarzeń „Kultura na uchodźstwie”, Dni Solidarności w Willi Decjusza,
- koncert białoruskiego Etno-Chóru w ramach Pikniku Białoruskiego w Krakowie,
- rezydencja artystyczna białoruskiej fotografki Marii Eleny Bonet,
- wystawa miedziorytów Źmiciera Šapavałaŭ w Willi Decjusza, a także wydanie katalogu prezentującego jego dorobek,
- pobyt rezydencjalny Uładzimira Arlowa i in.

Finansowanie: Fundacja Solidarności Międzynarodowej

Partnerzy: Instytut Kultury Willa Decjusza, Polska Pomoc, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Solidarność dla Wolności, Białorusini w Krakowie

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

„Sam”. Spotkanie wokół nowego wyboru wierszy Uładzimira Niaklajeva. *Fot. Paweł Mazur*

Perspektywa Wolnej Białorusi. Wystąpienie Swiatłany Cichanouskiej. *Fot. Paweł Mazur*

Spotkanie ze Swiatłaną Cichanouską w Willi Decjusza. *Fot. Paweł Mazur*

„Zaręczyny z morzem”. Wernisaż Marii Eleny Bonet. *Fot. Paweł Mazur*

„Kobiety w powstaniu Konstantego Kalinowskiego: matki, żony i kochanki". Spotkanie z Uładzimirem Arłowem. *Fot. Paweł Mazur*

„Serce za kratami" akcja solidarnościowa z więźniami politycznymi osadzonymi na Białorusi. *Fot. Paweł Mazur*

„Serce za kratami" akcja solidarnościowa z więźniami politycznymi osadzonymi na Białorusi. *Fot. Paweł Mazur*

„Serce za kratami" akcja solidarnościowa z więźniami politycznymi osadzonymi na Białorusi. *Fot. Paweł Mazur*

„Kultura na Uchodźstwie" Dni Solidarności w Willi Decjusza. *Fot. Paweł Mazur*

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

Debata z udziałem Aliny Kouszyk, przedstawicielki Zjednoczonego Gabinetu Przejściowego ds. Odrodzenia Narodowego, Artura Michalskiego, Ambasadora RP w Mińsku. *Fot. Paweł Mazur*

Maria Elena Bonet w Willi Decjusza. *Fot. Paweł Mazur*

„Kultura na Uchodźstwie" Dni Solidarności w Willi Decjusza. *Fot. Paweł Mazur*

„MAŁY KSIĄŻĘ" SPEKTAKL DLA DZIECI

Teatr „Dzieci sąsiadów" to amatorska grupa teatralna z siedzibą w Krakowie, która powstała latem 2021 r. W jego skład wchodzą aktorzy z Białorusi i Ukrainy, którzy wyemigrowali do Polski w latach 2020–2022. Teatr działa w języku białoruskim. Dzięki zajęciom teatralnym oraz regularnym występom, dzieci jak i rodzice zyskują przestrzeń dla integracji białoruskiej diaspory oraz podtrzymania kontaktów i zainteresowania kulturą białoruską. Ze względu na ochronę wizerunku małoletnich i ich rodziców nie publikowano materiałów fotograficznych z tego wydarzenia.

„Mały Książę" Spektakl dla Dzieci. *Fot. Paweł Mazur*

WOLNA LITERATURA. SPOTKANIA AUTORSKIE

Sam.
Spotkanie wokół nowego wyboru wierszy Uładzimira Niaklajeva, jednego z najwybitniejszych pisarzy współczesnej Białorusi, laureata wielu nagród krajowych i międzynarodowych, wymienianego wśród kandydatów do Literackiej Nagrody Nobla.

Wolna literatura.
Debata z udziałem przedstawicieli polskiego i białoruskiego PEN Clubu: Taciany Niadbaj, prezeski niezależnego Białoruskiego PEN Clubu oraz Marka Radziwona, prezesa Polskiego PEN Clubu.

Literatura białoruska w czasach kryzysu.
Dyskusja z Hanną Jankutą, białoruską pisarką, tłumaczką z języków polskiego i angielskiego, badaczką literatury białoruskiej i anglojęzycznej, członkinią Białoruskiego PEN Clubu, autorką wielu książek dla dzieci, dwóch tomów poezji dla dorosłych oraz esejów i artykułów o literaturze i feminizmie.

Kobiety w powstaniu konstantego kalinowskiego: matki, żony i kochanki.
Spotkanie z Uładzimirem Arłowem poświęcone 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego na Białorusi oraz mało znanym faktom o udziale takich kobiet jak: Ludwika Jamant, Apolonia Sierakowska, Kamila Marcinkiewicz czy Eliza Orzeszkowa w walce z rosyjskimi kolonizatorami.

Aleś.
Spotkanie z Tacianą Niadbaj wokół książki o Alesiu Bialackim, laureacie Pokojowej Nagrody Nobla, działaczu opozycji białoruskiej, założycielu i liderze Centrum Obrony Praw Człowieka "Wiasna".

Kultura i sprzeciw.
Prezentacja książki Taciany Astrouskiej wydanej przez białoruskie Centrum Obrony Praw Człowieka "Wiasna" połączona z akcją solidarności z więźniami sumienia w Białorusi.

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

„ZARĘCZYNY Z MORZEM”
WYSTAWA PRAC MARII ELENY BONET

Wizualny projekt Marii Eleny Bonet, który składa się z filmu krótkometrażowego i prac fotograficznych stworzonych w rzadko stosowanej dziś technice gumy chromianowej. Projekt „Zaręczyny z Morzem” – jako zjednoczenie rzeki z morzem - jest kontynuacją i pogłębieniem tematu odzyskania wolności, jaki autorka podjęła w swojej wcześniejszej realizacji zatytułowanej „Moja Rzeka”. „Zaręczyny z Morzem” to niezwykle osobista wypowiedź artystyczna, dla której podstawą jest metaforyczna droga w głąb siebie do odnalezienia swojej prawdziwej „twarzy”. Autorka wykorzystała w swoim projekcie atrybuty, które mają charakter alchemiczny. Są to rzeczywiste żywioły natury, za pomocą których tworzy swoje dzieła sztuki. Tworząc fotografie z węgla, popiołu i „bursztynu” (gumy arabskiej), przygotowała emulsję światłoczułą dosłownie z żywiołów, a wywoływanie zdjęć w morzu – symbolizuje odrodzenie i wskrzeszenie z popiołu. Guma arabska (żywica akacjowa), z której według jednej z legend powstało jajo feniksa jest głównym wiążącym składnikiem w technice gumy chromianowej. Wystawa eksponowana była w Willi Decjusza przez cały czerwiec docierając do szerokiego grona krakowskich odbiorców.

POBYT FOTOGRAFICZKI MARII ELENY BONET NA REZYDENCJI ARTYSTYCZNEJ W WILLI DECJUSZA

W ramach „Kultury na Uchodźstwie” przez cały sierpień 2023 roku białoruska artystka Maria Elena Bonet, pracowała w Willi Decjusza nad swoim nowym projektem artystycznym, inspirowanym twórczością Czesława Miłosza, w szczególności utworem „Dolina Issy”.

Maria Elena Bonet – Artystyczna podróż
https://villa.org.pl/aktualnosci/maria-elena-bonet-artystyczna-podroz/

KONCERT BIAŁORUSKIEGO ETNO-CHÓRU — 2 EDYCJE

Założycielka zespołu Nasta Chmiel to wokalistka, multiinstrumentalistka, kompozytorka, nauczycielka śpiewu i gry na instrumentach. Od wielu lat prowadzi warsztaty śpiewu etnicznego, gry na djembe oraz warsztaty muzykoterapeutyczne. Gra i śpiewa w zespole KRIWI. Z wykształcenia jest dyrygentką chóru, od lat pracuje z amatorskimi zespołami śpiewu dla młodzieży i dorosłych. Nasta Przeprowadziła się z Białorusi do Krakowa ponad rok temu z powodu represji politycznych, gdyż brała aktywny udział w protestach w 2020 w Białorusi. W październiku 2022 we współpracy z fundacją Autonomia stworzyła w Krakowie amatorski zespół śpiewu etnicznego. W jego skład wchodzą głównie migrantki i migranci z Białorusi i Ukrainy. Podczas swego występu – przy posadzonym rok temu przy Willi Decjusza Opiekuńczym Drzewie – Chór przedstawił tradycyjny białoruski obrządek „kumlenie”, kiedy to 4 czerwca w prawosławne Święto Trójcy kobiety-przyjaciółki robiły wianki i ze śpiewem przechodziły przez bramę z poskręcanych brzozowych gałązek – aby być nadal przyjaciółkami – „kumaczkami” – przez cały kolejny rok. 29 lipca 2023 roku artystki zaprezentowały pieśni białoruskie śpiewane tradycyjnie z końcem lata, związane z typowymi dla tego okresu czynnościami, np. żniwami.

Koncert białoruskiego ETNO-Chóru w Willi Decjusza.
Fot. Paweł Mazur

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

„GRAFIKA" WYSTAWA PRAC ŹMICIERA ŠAPAVAŁAŬ

Jednym z najciekawszych dla Źmiciera Šapavałaŭ tematów jest studium historii ludzkości. W swojej twórczości artysta przedstawia historię świata oraz historię swojej ojczyzny, w szczególności z czasów Wielkiego Księstwa Litewskiego i Rzeczpospolitej. Książki Henryka Sienkiewicza i Uładzimira Karatkieviča, twórczość Artura Grottgera i Napoleona Ordy pozwoliły artyście uświadomić sobie niezwykłe bogactwo historii własnego regionu, który niejednokrotnie wystawiony był na działanie wrogich mu sił – m.in. działań carskich, a później bolszewickich urzędników. Zdaniem artysty historia zwalczających się żywiołów i światopoglądów trwa nadal. Jako twórca bardzo mocno odczuwa tę codzienną walkę o idee i wartości.

Źmicier Šapavałaŭ

Źmicier Šapavałaŭ – ur. w 1985 w Mińsku, mistrz rytowania historycznego na miedzi, grafik, malarz, plastyk, medalier, wzornik. W 2004 roku ukończył Miński Państwowy Kompleks Edukacyjny „Gimnazjum-Kolegium artystyczne" z dyplomem specjalisty w zakresie wzornictwa i designu. Swoją edukację kontynuował na Wydziale Grafiki białoruskiej ASP, gdzie uzyskał tytuł specjalisty w zakresie grafiki oraz magistra historii sztuki. Po ukończeniu studiów pracował jako malarz w Narodowym Centrum Sztuki Współczesnej Republiki Białorusi. Od 2012 roku działa jako niezależny artysta. Obecnie przebywa na emigracji w Polsce. Jest autorem serii rycin poświęconych wojsku Wielkiego Księstwa Litewskiego oraz rekonstrukcji zaginionej ryciny Miasta Grodna autorstwa polskiego kartografa Tomasza Makowskiego z 1600 roku, nad którą pracował m.in. podczas pobytu rezydencjalnego w Willi Decjusza.

Wernisaż wystawy prac Źmiciera Šapavałaŭ. *Fot. Beata Zawrzel*

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

SPOTKANIE Z BIAŁORUSKIMI POETAMI W RAMACH POBYTU REZYDENCJALNEGO

24 września o godz. 15:00 w willowych przestrzeniach gościliśmy trzech wybitnych białoruskich artystów – Dymitra Strotseva, Nastę Kudasava i Artura Kamaroŭskiego – zmuszonych do emigracji politycznej ze swojej ojczyzny. Motywem przewodnim spotkania była dyskusja na temat przeszkód i trudności, z jakimi muszą aktualnie mierzyć się białoruscy twórcy i twórczynie, których wolność artystyczna została zagrożona przez sytuację polityczną w Białorusi.

WIZYTA PISARZA UŁADZIMIRA ARŁOWA NA REZYDENCJI W WILLI DECJUSZA

Wizyta przebywającego na emigracji białoruskiego historyka i pisarza Uładzimira Arlowa na rezydencji w Willi Decjusza. W czasie pobytu w Willi Decjusza Uładzimir Arlou pracował nad esejem o kobietach w powstaniu 1863 roku na Białorusi, nawiązującym tematycznie do spotkania autorskiego w Willi Decjusza w czerwcu 2023 r. poświęconemu 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego na Białorusi oraz mało znanym faktom o udziale takich kobiet jak Ludwika Jamant, Apolonia Sierakowska, Kamila Marcinkiewicz czy Eliza Orzeszkowa w walce z rosyjskimi kolonizatorami. Uładzimir Arłoŭ, ur. 25 sierpnia 1953 w Połocku – białoruski pisarz, historyk i poeta. Studiował na Wydziale Historii Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego. Pracował jako nauczyciel historii w szkołach białoruskich, a także jako redaktor. Od 1988 współpracował z wydawnictwem „Mastackaja litaratura" («Мастацкая літаратура»). W tym samym roku zaangażował się w działalność polityczną, wstępując do Białoruskiego Frontu Ludowego, występując jednocześnie z KPZR. Od 1992 pozostawał członkiem Sejmu BFL. W 1997 nawiązał współpracę z redakcją „Krynicy" («Крыніца»). Był represjonowany przez łukaszenkowskie władze za udział w demokratycznej opozycji.

WOMEN IN RESISTANCE. RESHAPING THE NARRATIVES ON FEMALE ANTITOTALITARIAN RESISTANCE IN EUROPE (WIRE)

Projekt jest skierowany do historyków, edukatorów oraz studentów nauk humanistycznych i obejmuje zarówno aktywności badawcze jak i dokumentacyjne, warsztatowe oraz dydaktyczne. Działania projektowe prowadzone z udziałem grup studenckich z 4 państw w 4 instytucjach edukacyjnych i kultury, realizowane pod opieką koordynatorów obejmują m.in.: konferencje, panele dyskusyjne, wycieczki edukacyjne, tworzenie podcastów edukacyjnych, wystaw online, cyfrowego archiwum biografii oraz warsztaty pisania scenariuszy do gier narracyjnych. Przewidziany czas trwania działań projektowych to dwa lata obejmujące zarówno prace badawcze, opracowanie innowacyjnych narzędzi edukacyjnych oraz ich promocję. Dotychczas w ramach projektu WIRE odbyły się następujące wydarzenia:

- spotkanie promujące projekt WIRE w Instytucie Historii UJ połączone z wykładem poświęconym kobietom w Solidarności poprowadzonym przez prof. Barbarę Klich-Kluczewską
- dwie edycje warsztatów pisania scenariuszy do gier narracyjnych inspirowanych biografiami kobiet działających w opozycji przeciwko reżimom totalitarnym poprowadzone przez ekspertów z Krakowskiego Parku Technologicznego

Fot. Paweł Mazur

Fot. Paweł Mazur

Fot. Paweł Mazur

Fot. Paweł Mazur

Fot. Paweł Mazur

Finansowanie: EUROPEAN EDUCATION AND CULTURE EXECUTIVE AGENCY (EACEA)– Creativity, Citizens, EU values and Joint operations

Partnerzy: Instytut Historii UJ, Krakowski Park Technologiczny, Digital Dragons, Europejskie Centrum Solidarności, Ośrodek KARTA, Universitat Autònoma de Barcelona, Scuola di Pace di Monte Sole, Contemporary Social History Archives (ASKI).

Fot. Paweł Mazur

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

MAGAZYN LITERACKI „RADAR" PL/DE/UA

„Radar" to międzynarodowe pismo literackie, emitowane i wydawane po niemiecku, polsku i ukraińsku. Wszystkie artykuły prezentowane są w trzech językach, wynosząc je ponad ideę literatur narodowych. To pozwala lepiej się rozumieć, dyskutować, spierać i przede wszystkim wzajemnie inspirować. RADAR docenia tych, o których czasem się zapomina – tłumaczy. To dzięki nim ten projekt może istnieć. To oni są pełnoprawnymi twórcami literatury. Część redaktorów magazynu zajmuje się przekładami, dlatego podkreśla się w nim fakt, że „tłumacz to też autor". W „Radarze" publikuje się poezję, prozę, dramat, reportaże, krytykę, eseje... Wszystko, co jest literaturą w jej bardzo szerokim i multimedialnym rozumieniu. Serwis internetowy pokazuje aktualności, drukowany „Radar" to tematyczny wybór tekstów.

Finansowanie: Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Partnerzy: Literarisches Colloquium Berlin, Lviv - City of Literature

radar
magazyn literacki literaturmagazin літературний журнал

WOLONTARIATY I STAŻE

Od wielu lat współpracujemy z polskimi i zagranicznymi uczelniami, przyjmując na staże i praktyki studentów, chcących zdobyć doświadczenie i poszerzyć swoją wiedzę o praktyczne kwestie związane z realizacją międzynarodowych projektów i wydarzeń kulturalnych. W tym roku, w ramach 21. edycji Letniej Szkoły Wyszehradzkiej oraz projektu WIRE Stowarzyszenie Willa Decjusza współpracowało z siedmioma studentkami z Polski i Francji.

W działania wolontariackie zaangażowało się również 117 członków Centrum Aktywności Seniora, wspierając działania prospołeczne inicjowane przez Miasto Kraków i miejskie instytucje kultury, w tym m.in takie jak: udział w konkursie literackim pt.: „Piszmy więc" oraz malarskim pt.: „Sercem i pędzlem" organizowanych przez Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia UMK oraz Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Senioralnej; przygotowanie wydarzeń otwartych, jak wystawy prac rysunkowych i malarskich uczestników CAS w Willi Decjusza (we współpracy z Biblioteką Kraków) oraz plenerowego Spotkania Seniorów w Parku Krakowskim; przygotowywanie i przekazanie prac na rzecz Hospicjum św. Łazarza w Krakowie oraz pomoc dla uchodźców z Ukrainy. Członkowie CAS łącznie w 14 różnorodnych aktywności.

Stażystki w ramach 21. Letniej Szkoły Wyszehradzkiej

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

CENTRUM AKTYWNOŚCI SENIORÓW W WILLI DECJUSZA, EDYCJA 2023–2025

Główną ideą zadania jest stworzenie warunków do wykorzystania potencjału kulturowego Krakowa do trwałego rozwoju społecznego poprzez zaproponowanie szerokiego katalogu działań sprzyjających upowszechnianiu wiedzy w zakresie różnorodnych aspektów dziedzictwa i jego znaczenia oraz wytworzeniu emocjonalnej więzi pomiędzy grupami seniorów a lokalnym i regionalnym dziedzictwem kulturowym. Integracja i aktywizacja osób w wieku 60+, pogłębienie wiedzy, kompetencji kulturowych, potencjału twórczego i społecznego tej grupy beneficjentów, a także poprawa jakości i poziomu życia osiągane są poprzez uczestnictwo w kulturze, działalność twórczą i społeczną. Założenia projektu realizowane są w formie organizacji cyklicznych zajęć warsztatowych o charakterze stacjonarnym, w tym także plenerowych, zarówno edukacyjnych, jak i rozwojowych, na różnych poziomach zaawansowania. Zajęcia obejmują m.in.: 5 kursów z zakresu edukacji (obsługa urządzeń związanych z nowymi technologiami,

Wizyta studyjna grupy CAS w MOCAKu

Wycieczka do Ogrodu w Brzoskwini i do winiarni „Goja" w Burowie

kurs rysunku, historia sztuki, j. angielski); 5 cyklicznych kursów rozwojowych (zajęcia ruchowe, nordic walking, warsztaty plastyczne, wokalne) oraz działania o charakterze międzypokoleniowym w formie inicjatyw skupiających pasjonatów (klub książki, zajęcia literackie). Organizowane są także wizyty w muzeach, teatrach czy spotkania integracyjne. Członkowie Centrum Aktywności Seniorów w Willi Decjusza biorą regularnie udział w aktywnościach organizowanych przez Miasto Kraków, między innymi w konkursach malarskim i literackim.

W tym roku w ramach CAS odbyły się m.in.:

- 6 wystaw malarstwa grupy CAS
- spotkanie z grupą literacką z Norymbergi w Willi Decjusza
- jubileuszowe spotkanie Grupy Literackiej
- 6 wizyt studyjnych

Finansowanie: Miasto Kraków

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

„Pędzlem i ołówkiem" wernisaż wystawy Edwarda Morka

Spotkanie z grupą literacką z Norymbergii

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA „PRAWO DO KULTURY I WOLNOŚĆ JEJ TWÓRCÓW”

Tuż przed październikowymi wyborami do Sejmu członkowie European Alliance of Academies wraz z Akademie der Künste i Stowarzyszeniem Willa Decjusza zorganizowały międzynarodową debatę o wolności sztuki i prawie twórców do wolności artystycznej. Dwuczęściową debatę, odbyła się 22 września w Willi Decjusza w Krakowie z udziałem przedstawicieli niezależnych instytucji kulturalnych, a zainaugurowało ją przemówienie Alexandry Xanthaki, Specjalnej Wysłanniczki ONZ ds. Kultury. Podczas spotkania poddane analizie status sztuki i kultury w polskim krajobrazie politycznym oraz dostęp do kultury i wolności artystycznej. Członkowie EAA przedstawili raporty z innych krajów europejskich, w których można zaobserwować podobne jak w Polsce zmiany w polityce kulturalnej. Zaproszeni goście podczas debaty dyskutowali m.in. o prawie do kultury jako prawie każdego człowieka, o instytucjach kultury jako ostojach wolności artystycznej, o zmieniającym się modelu polityki kulturalnej w Polsce i wielu innych kwestiach.

Członkowie sieci European Alliance of Academies wzięli udział w cyklu wizyt studyjnych w krakowskich organizacjach i instytucjach kultury na temat ich działalności. W czasie spotkań przedstawiciele instytucji goszczących prezentowali także doświadczenia z zakresu zarządzania instytucją, pozyskiwania środków finansowych oraz pracy w zakresie miejsca kultury w demokratycznym państwie. Instytucje goszczące: Łaźnia Nowa, Dom Utopii, Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, Cricoteka, MOCAK

Dominika Kasprowicz, Dyrektorka Stowarzyszenia Willa Decjusza

Dominika Kasprowicz, Dyrektorka Stowarzyszenia Willa Decjusza, Alexandra Xanthaki, Specjalna Wysłanniczka ONZ ds. Kultury

Organizator wydarzenia: European Alliance of Academies, Stowarzyszenie Willa Decjusza

Partnerzy: European Akademie der Künste, Instytut Kultury Willa Decjusza

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

Międzynarodowa Konferencja „Prawo do Kultury i Wolność Jej Twórców”

Międzynarodowa Konferencja „Prawo do Kultury i Wolność Jej Twórców”. *Fot. Jakub Porzycki/IKWD*

LAUR DLA MECENASA A.D. 2023

30 stycznia 2024 r. odbyło się uroczyste spotkanie „Laur dla Mecenasa", będące okazją do podziękowania wszystkim Sponsorom i Partnerom, którzy wspierają codzienne działania Stowarzyszenia Willa Decjusza. W sposób szczególny uhonorowany zostały instytucje oraz firmy mające szczególny wkład w realizację sztandarowych programów SWD:

- Tytuł Mecenasa przyznany został Fundacji International Visegrad Fund
- Tytuł Złotego Sponsora przyznany został spółce ZUE S.A.
- Tytuł Sponsora przyznany został firmie Ars Modi

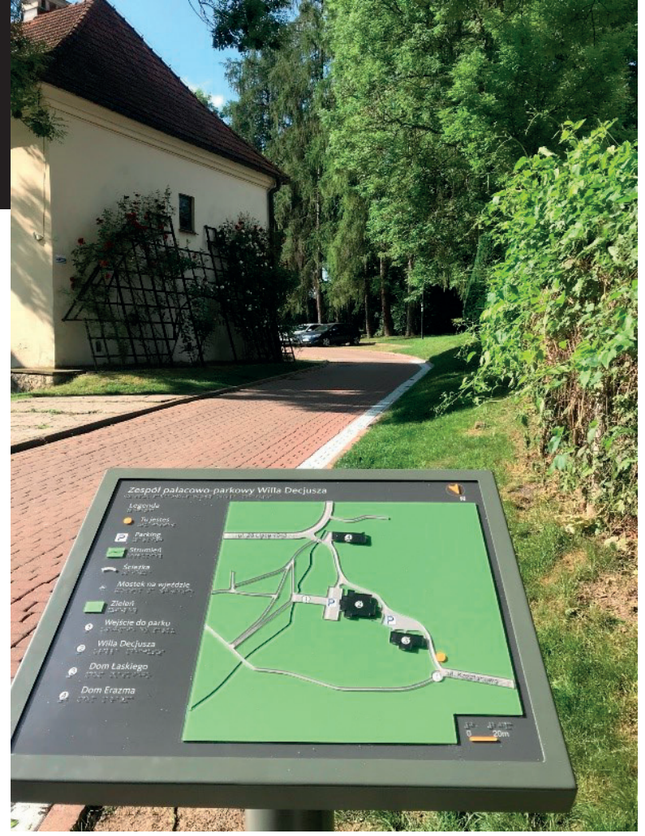
Henryk Woźniakowski, Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Willa Decjusza, Maria Wojtacha, Dyrektorka Internationaler Bund Polska

Zarząd, Członkowie i Przyjaciele Stowarzyszenia Willa Decjusza.
Fot. Beata Zawrzel

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA STOWARZYSZENIA WILLA DECJUSZA

W okresie sprawozdawczym Willa Decjusza służyła jako miejsce spotkań i szkoleń ludzi biznesu, nauki i osób prywatnych. Wśród instytucji organizujących swoje wydarzenia w Willi Decjusza okresie 04.2023–03.2024 znalazły się m.in.: Niepubliczne Przedszkole Specjalne Związku Polskich Kawalerów Maltańskich i Urząd Stanu Cywilnego. Odbyło się 21 spotkań biznesowych lub o charakterze warsztatowym lub szkoleniowym dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Ponadto w Willi Decjusza zorganizowanych zostało około 71 imprez dla osób prywatnych oraz wydarzenia organizowane przez: Konsulat Francji w Krakowie, Konsulat Niemiec w Krakowie, Fundację Akeda i in. W roku 2023 Stowarzyszenie kontynuowało prowadzenie nieartystycznej gminnej instytucji kultury – Instytutu Kultury Willa Decjusza oraz prace remontowe i inwestycyjne na terenie zespołu pałacowo-parkowego Willa Decjusza.

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/

WILLA DECJUSZA W LICZBACH

Liczba zrealizowanych programów: **33**

Frekwencja podczas wszystkich wydarzeń: **13 659**

Liczba stypendystów: **8**

Liczba wolontariuszy: **124**

Międzynarodowe instytucje współpracujące: **48**

Krajowe instytucje współpracujące: **21**

Przekaż 1,5% podatku KRS: 0000059074 https://villa.org.pl/